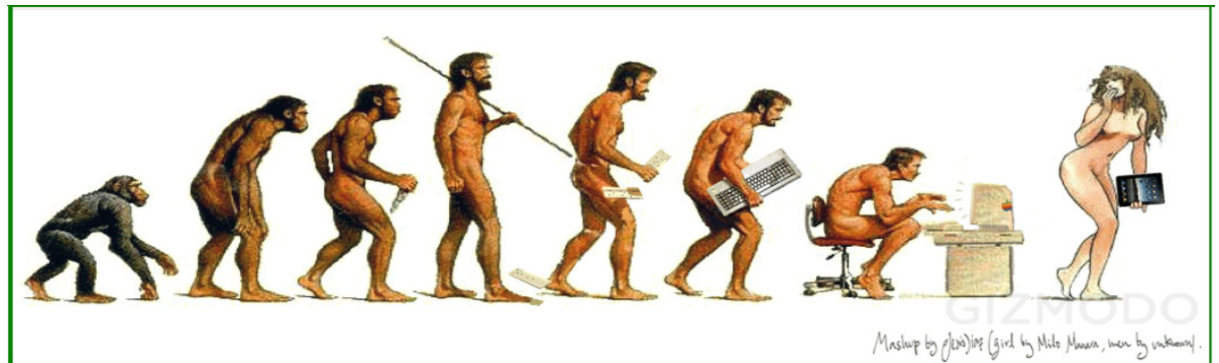

Tomasz Goban-Klas
Uniwersytet Jagielloński

Dokąd prowadzi nas iPad?

Medium jest przekazem

- *Medium – przekaźnik*
- Tradycyjne ujęcie – co jest przekazywane (treść) – jest najważniejsze;
- Marshal McLuhan – to przekaźnik jest pewnym sposobem oddziaływania na środowisko człowieka, formą niosącą pewien przekaz – np. trwałości, konektywności, intymności, kształtującą treść i oddziaływanie

Biblia pauperum

Drzwi Gnieźnieńskie są też zwane "biblią dla ubogich" ponieważ, niepiśmienni a więc nie umiejący czytać wierni mogli sobie przyjść i "poczytać" z obrazków o żywocie świętego..

Technologie intelektu

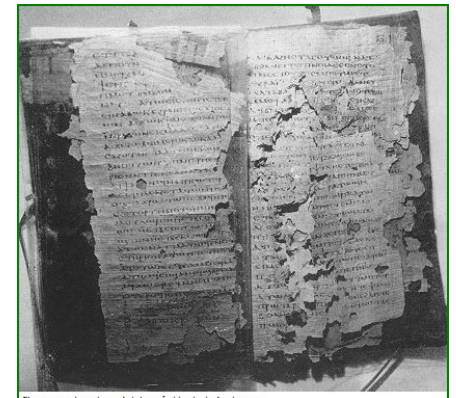
- „Kształtujemy nasze narzędzia, a potem one kształtują nas” (McLuhan)
- *Przykład*
 - Wynalazek pisma to nie tylko zapisanie myśli i mowy, ale jej rozważne odczytywanie i społeczne przekazywanie (obieg);
 - Zrodził przeto nowoczesne myślenie (naukę, historię, religię monoteistyczną)

Tablice i zwój

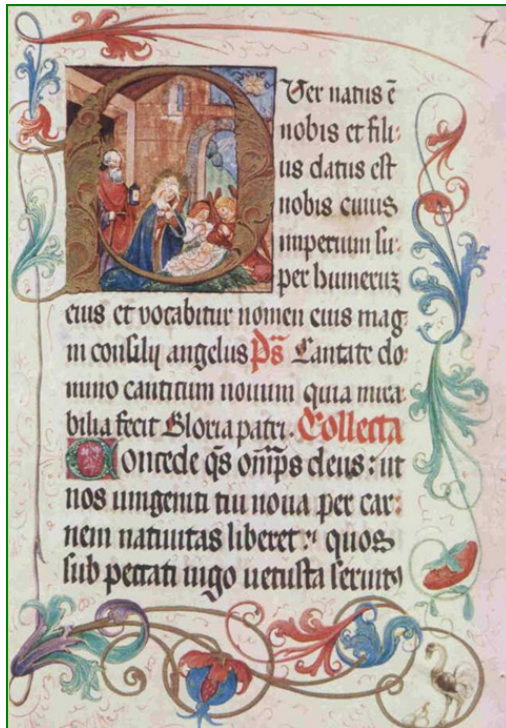

Kodeks - książka

- **Kodeks** – jedna z form [książki](#). Jest to zbiór kart złączonych (szytych, klejonych) na jednym z brzegów nazywanym grzbietem książki. Karty kodeksu są z [papirusu](#), [pergaminu](#), albo [papieru](#).
- Nazwa "kodeks" pochodzi z łac. *codex* – 'pień drzewa', 'kloc drzewny'.

Rękopiśmienna książka

Strona Biblii Gutenberga

W powieści Dzwonnik z Notre Dame Wiktor Hugo obrazowo przedstawił zmienne losy różnych środków ludzkiego komunikowania:

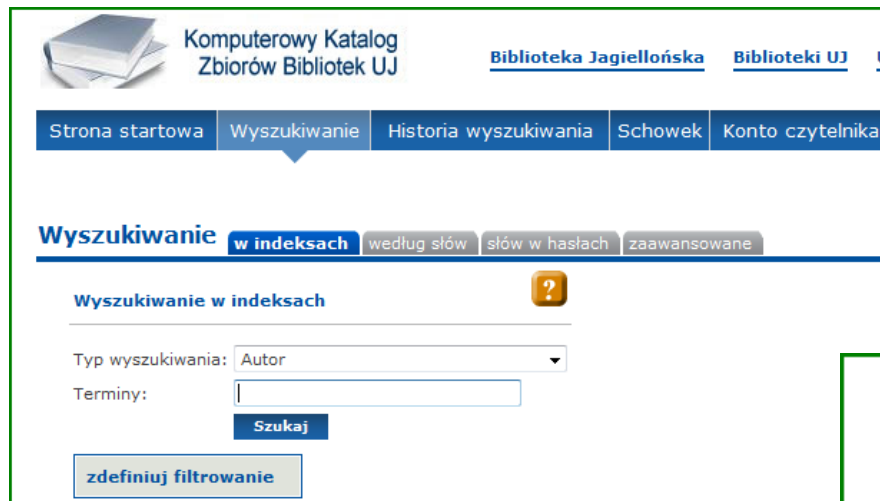
Archidiakon spoglądał na ogromną katedrę w milczeniu, wreszcie drgnął i wyciągnął swą rękę ku otwartej drukowanej księdze leżącej na jego biurku, a drugą ręką wskazał katedrę Notre Dame i smutnie przenosząc spojrzenie od książki do katedry powiedział: Niestety, ona zabije tamtą. Było to przeczucie, że gdy idee zmieniają formę, zmieniają też swój sposób ekspresji. (...) iż kamienna księga [katedra], tak solidna i trwała, ustąpi książce papierowej, która będzie bardziej solidna i bardziej trwała.

Stosy, zbiory, katalogi

Wyszukiwarki

Komputerowy Katalog
Zbiorów Bibliotek UJ

[Biblioteka Jagiellońska](#) [Biblioteki UJ](#) [UJ](#)

[Strona startowa](#) [Wyszukiwanie](#) [Historia wyszukiwania](#) [Schowek](#) [Konto czytelnika](#)

Wyszukiwanie [w indeksach](#) [według słów](#) [słów w hasłach](#) [zaawansowane](#)

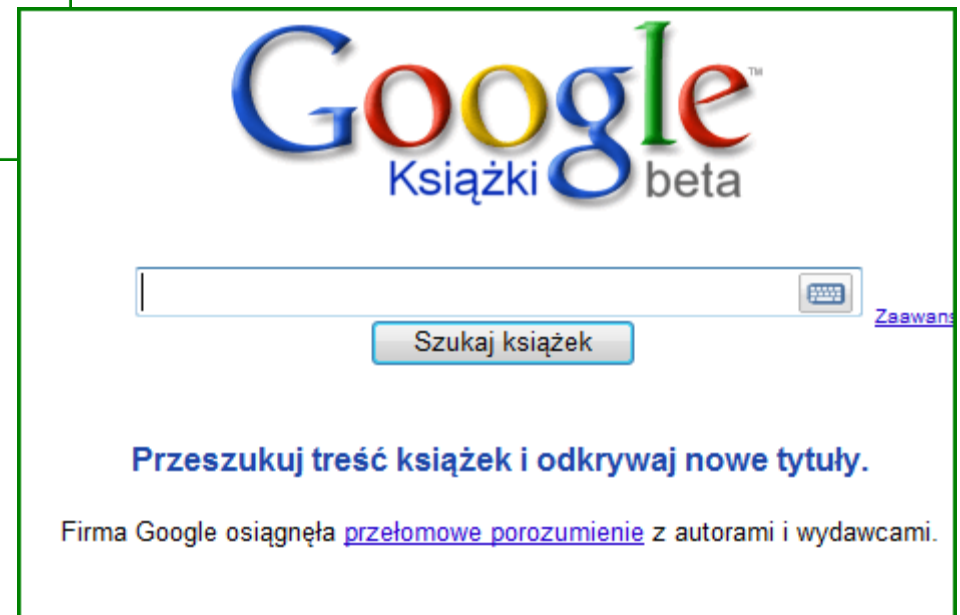
Wyszukiwanie w indeksach

Typ wyszukiwania:

Terminy:

[Szukaj](#)

[zdefiniuj filtrowanie](#)

Google
Książki beta

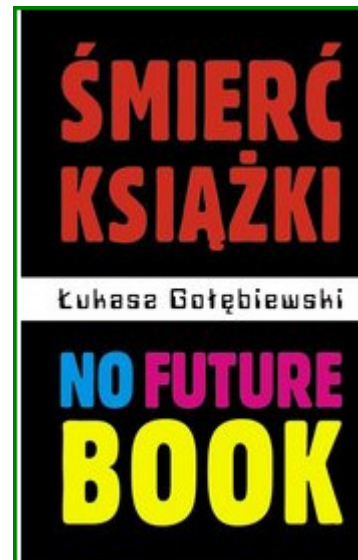
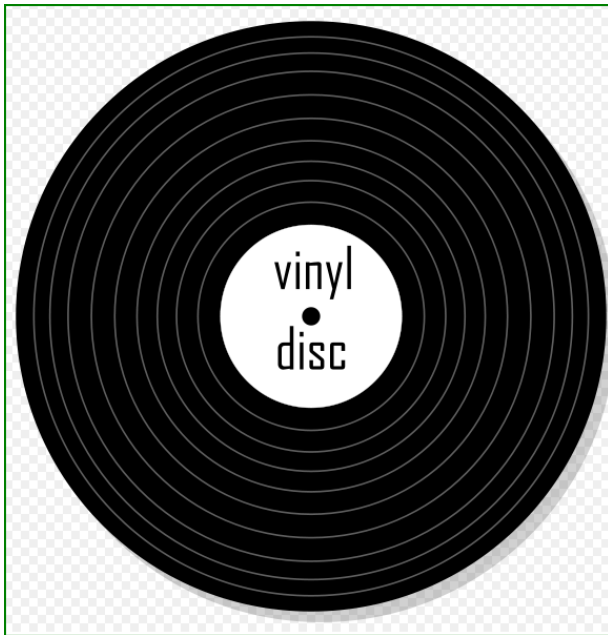
[Zaawans](#)

[Szukaj książek](#)

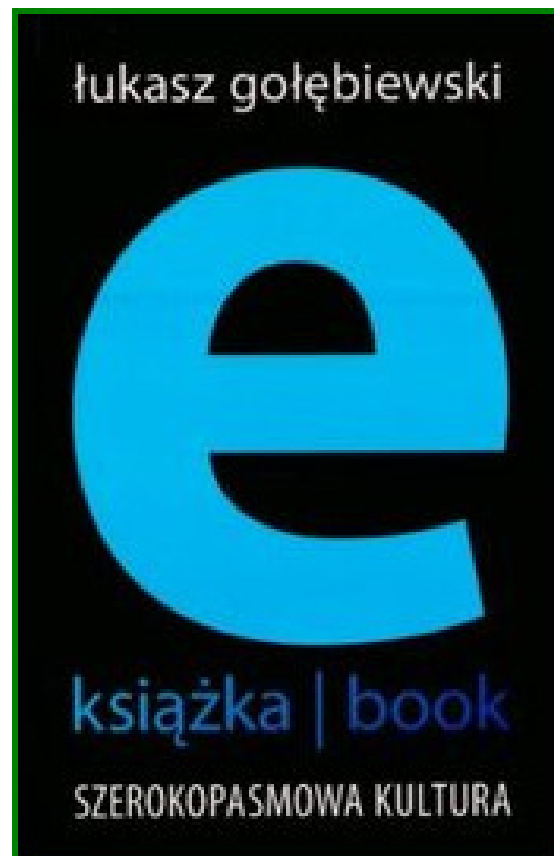
Przeszukuj treść książek i odkrywaj nowe tytuły.

Firma Google osiągnęła [przełomowe porozumienie](#) z autorami i wydawcami.

Dead media?

A może?

E-book, e-prasa, e-tekst/hipertekst

Ma nas wprowadzić do cyfrowego raju.

iPad firmy Apple - co było do przewidzenia - wywołał w USA szal zakupów, 300 tysięcy w pierwszym dniu sprzedaży!

- Wyposażony w dotykowy ekran o 25-centymetrowej przekątnej, waży 700 gramów.
- Pozwala na szybkie przeglądanie Internetu i multimediiów, wysyłanie e-maili i robienie notatek, a przede wszystkim na wygodne czytanie książek i prasy.

iPad

cała informacja w każdym czasie i miejscu

Elektroniczne wydania skrojone specjalnie na iPada mają już „Time”, „New York Times” czy „The Wall Street Journal”

Lepsze e-booki?

Asus, Eee Reader

Jednak czym jest to nowe jabłko?

- Obiecuje nam jak się dawniej mówiło, "wiadomości Dobrego i Złego", zapewniając dostęp do Internetu i inne atrakcje. Czy to może podstęp szatana, zwodzący człowieka pozorem wiedzy, jakąś nową wikipedią, a nie encyklopedią prawdziwą? Czy jest to technogadżet, albo jak po rosyjsku *ustrojstwo*¹, czy po angielsku *gizmo*², a może tylko po duńsku *kinderspel*, czyli *zabawka dziecięca*. Jak z piosenki:³ „Konik - z drzewa koń na biegunach”.
- *„zwykła zabawka mała huśtawka*
- *a rozkołysze rozbawi*
- *....przyjaciel wiosny uśmiech radosny*
- *każdy powinien go mieć*
- *....bez reszty twój czas dziś zabiera*

- *powrócił przyjaciel ten z wiosny*
na plecach przyniosteś go tu.”

Prawa mediów wg McLuhana

- Cztery pytania co do zmiany mediów:
 - Które procesy dany wynalazek wzmacnia, przyspiesza lub doskonali?
 - Jakie zjawiska eliminuje, odrzuca, lub przesuwa na dalszy plan?
 - Jakie działania przywraca do życia, co wydobywa z przeszłości?
 - W co się przekształca lub przeobraża, gdy osiąga szczyt swych możliwości?

Lekkość sieci

Wszystko, czego od zawsze pragniesz
– teraz bez kabli

Wyobraź sobie, że słuchasz muzyki z przenośnego odtwarzacza i nie musisz przejmować się plątaniną kabli. Albo wspólnie ze znajomymi oglądasz filmy w serwisie YouTube bez konieczności fizycznego podłączania głośników. Jeśli kiedykolwiek marzyła Ci się w pełni bezprzewodowa rozrywka, przyjrzyj się naszym bezprzewodowym rozwiązaniom multimedialnym.

A collection of wireless audio and video equipment is displayed against a vibrant green background adorned with white musical notes. The items include a 2.1 speaker system with two satellite speakers and a subwoofer, a tablet showing a cartoon rabbit, a white ZIO tablet, a black subwoofer, a pair of black headphones, and a smartphone. The overall aesthetic is clean and modern, emphasizing the convenience of wireless technology.

Proces transformacji medialnej

WZMOCNIENIE	ODWROCENIE
ODZYSKANIE	ZANIKANIE

Najlepsze?

Gizmo czy nasz drugi mózg?

- Bruce Sterling:

Cztery klasy obiektów

Artefakty, Maszyny, Produkty i Gizmos.

- Młodzież wychowana na mediach audiowizualnych, przyzwyczajona do pisania emaili oraz esemesów nie wykazuje zainteresowania grubą książką, poszukiwaniem źródeł archiwalnych, gromadzeniem danych statystycznych. Wybiera swobodne żeglowanie w Internecie, o którym sądzi, że jest Wszelką Wiedzą Wszelakiej a nie e-Śmietniskiem. Jej czas pochłaniają internetowe fenomeny, wideo-wirusy – krótkie filmy na YouTube bijące rekordy oglądalności. Sprawiają, że zamiast uczyć się, młodzi godzinami surfują w sieci.

Dzieciaki-sieciaki

©Agencja Gazeta

Fot. Dawid Chalimoniuk / AG

iMózg

- Nowe media nie tylko zmieniają formy naszego życia i komunikowania się, ale szybko i głęboko zmieniają nasze mózgi. Codzienne korzystanie z rozwiniętych technologii – komputerów, smartfonów, gier wideo, wyszukiwarek, jak Google czy Yahoo—pobudzają zmiany komórek mózgu i uwalnianie neuroprzekaźników, stopniowo wzmacniają nowe ścieżki neuronowych w mózgu oraz osłaniają stare. Ze względu na obecną rewolucję technologiczną, nasze mózgi rozwijają się już teraz – z szybkością wcześniej nieznaną.

Small G., Vorgran G.) **Your iBrain: How Technology Changes the Way We Think** Scientific American Mind, October 2008.

- Wielu naukowców, dziennikarzy pedagogów przedstawia obecnie sceptyczny, negatywny, nawet cyniczny poglądy na pokolenie Sieci. Douglas Rushkoff w swej diagnozie pokolenia X (1999) dowodzi, że nastąpił upadek linearnego myślenia, a w jego miejsce zagościł chaos. W sferze kultury popularnej nastąpiło odejście od świata uporządkowanego w stronę holistycznej odmiany chaosu. Rushkoff uważa jednak, że nie jest to sytuacja tragiczna. Dzieci - pisze - już dostosowały się do elektronicznej kultury i świat chaosu jest ich naturalnym środowiskiem.

Co osłabia?

- Nasze kilkuletnie dzieci są słabo przygotowane do nauki pisania w szkole – wskazuje dr Urszula Sajewicz-Radtke z sopockiego oddziału Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej.
 - Przetestowano reprezentatywną próbę dzieci, prawie trzystu pięciolatków. Co trzecie (32 proc.) dziecko osiągnęło bardzo niskie wyniki w zadaniach sprawdzających przygotowanie do pisania. Gorzej wypadają dzieci ze wsi niż z miast.¹
- http://wyborcza.pl/1,75248,8562725,Dajcie_im_plasteline___polskie_dzieci_nie_potrafi_a.html#ixzz13N2m6aBY

- Co trzecie (32 proc.) badane dziecko osiągnęło bardzo niskie wyniki w zadaniach sprawdzających przygotowanie do pisania. Gorzej wypadają dzieci ze wsi niż z miast.

Dzieci rysowały m.in. figury geometryczne - najpierw proste jak koło, kwadrat, trójkąt, krzyż, potem bardziej złożone, np. koło wpisane w kwadrat albo koło z dwoma trójkątami po bokach (tzw. cukiereczki). Sprawność w rysowaniu tej ostatniej figury oznacza m.in., że kiedy dziecko już się nauczy pisać, będzie potrafiło łączyć literki.

Sęk w tym, że pięciolatki miały problemy już w najprostszych zadaniach. - Kwadrat z jednym kątem zaokrąglonym, trójkąt niedorysowany do końca, dwa końce koła schodzą się jak w spirali. Najmniejszy kłopot dzieci miały z krzyżem, ale to już nawet trzylatek potrafi - opowiada współautorka badań Urszula Sajewicz-Radtke.

Inne zadanie: na rysunku wiewiórka z łatkami. Trzeba połączyć łatki jedną prostą linią. Albo poprawnie przejść ołówkiem przez labirynt. Z tym też problem. Według psychologów niektóre dzieci nie potrafią trzymać poprawnie kredki, nie mówiąc już o nożyczkach.

Jakie będą tego konsekwencje? Kłopoty z nauką pisania: odwzorowaniem liter, trzymaniem się w liniaturze czy stawianiem drobnych znaków.

- Winne są komputerowe myszki i touchpady. Powinny rozwijać zdolności manualne i mieć dużo ruchu

- http://wyborcza.pl/1,76842,8562725,Dajcie_im_plasteline_polskie_dzieci_nie_potrafia.html#ixzz14ZjvOE9w

Do przedyskutowania

- *Jakie są korzyści z lektury książki tradycyjnej a jakie z e-książki?*
- *Które gatunki piśmiennicze najlepiej się nadają do e-transformacji?*
- *Które gatunki nadają się najgorzej?*
- *Jakie będą księgozbiory bibliotek publicznych?*
- *Jakie funkcje mają pełnić biblioteki w erze iPadów?*

Bibliografia zalecana

Gołębiewski, Ł. *E-książka / Book. Szerokopasmowa kultura*, Biblioteka Analiz, Warszawa 2009

O książce. Mała encyklopedia dla nastolatków. Wrocław: Ossolineum, 1987

Vandendorpe, C. *Od papirusu do hipertekstu*, przekład A. Sawisz, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2008

Dodatkowe pozycje

- Gołębiewski, Ł. *Śmierć książki. No Future Book*, Biblioteka Analiz, Warszawa 2008
- Eco, U. Nowe środki masowego przekazu a przyszłość książki. W: Maryla Hopfinger. *Nowe media w komunikacji społecznej XX wieku*. Oficyna Naukowa 2002
- McLuhan, M. *Zrozumieć media. Przedłużenia człowieka*", Wydawnictwa Naukowo-Techniczne. (angielski oryginał ukazał się w 1964 roku) 2004